

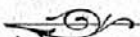

Veri, vzgoji in pouku!

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih
kršč. učiteljskih in
katehetskih društev

Letnik XI. □ □ Štev. 10.

Vsebina:

Osemdeseta godovnica avstrijskega cesarja	217
Meditacija ob občnem zboru „Slomškove zveze“.	
(Konec)	220
Djakovski tečaj. (Poroča katehet A. Čadež.)	224
Šolski voditelj. (Piše nadučitelj Ivan Štrukelj.) (Dalje.)	228
Katehetski vestnik:	
Katehetske beležke	233
Zgledi, uporabni pri katehezi	235
Vzgojni utrinki	236
Slovstvo in glasba	236
Raznoterosti	238

Slovenski Učitelj

Glasiló slovenskih kršćanskih učiteljskih

∴ in katehetskíh družtev. ∴

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik XI.

V Ljubljani, 15. oktobra 1910.

Štev. 10.

Osemdeseta godovnica avstrijskega cesarja.*

Pre drage deklice! Vesel dan za vas je — god vaših staršev. Godovnega dne stopate pred svoje roditelje v praznični obleki, z voščilom in lepim darilom ali pa s kito cvetja, zahvaljujete se jim za skrb in trud, obetajoč jim pridnost in pokorščino, sploh vse kar jih zamore razveseliti; pa tudi iskreneje molite takrat za blagor ljubega očeta in mile matere.

Kdo pa ima še poleg roditeljev mnogo skrbi za vas, za nas vse, mlade in stare, bogatine in siromake? Kdo posveča vse svoje moči za blagor podložnikov že dolgo, dolgo vrsto let? To je naš presvetli cesar Franc Jožef I, dika Habsburžanov na avstrijskem prestolu, ponos napredne Avstrije, sreča vseh podložnih narodov, naš predobri deželni oče. Za 47 milijonov ljudi je današnji dan izredno imeniten praznik; cesar obhaja Svoj 80. god. V ta namen smo se zbrale danes v tej dvorani, pred okrašeno podobo milega vladarja, da obhajamo skromno, a slovesno slavje.

Radostnega dne mi ni govoriti o prestani cesarjevi bridkosti in žalosti, o trnjevem vencu, skritem pod zlato, z biseri posuto krono, tudi ne o občudovanja vredni delavnosti vzornega monarha, pač pa o nekaterih vrlinah Njegovega zlatega srca.

Le preglejmo lepo vrsto Habsburžanov-vladarjev, 25 po številu! Naš mili cesar je prvi, do sedaj edini izmed vseh kronanih glav, katerega je božja Previdnost izbrala, da je dosegel redko starost 80 let in je demantni jubilanť. Stvarnik Mu je podaril močno, plemenito srce, da ume voditi milijone in milijone podložnikov in jih varuje s krepko a milo roko. To je velika milost božja, najjasnejši dokaz, da ga Bog ljubi, da ga vodi in ščiti Njegova mogočna roka.

* Govor mestne učiteljice gđne M. Šercove pri slavnosti, ki jo je priredila dne 4. okt. (šentjacobska) dekliška osemrazrednica v ljubljanskem Mestnem domu.

Moj duh plove več desetletij nazaj na bojišče v severni Italiji k sv. Luciji. Cvetoči majnik je, l. 1848. Vroč boj se bije. Na čelu avstrijski armadi zapoveduje sivolasi hrabri junak Radečki, ob njegovi strani cvetoči princ, 17letni nadvojvoda Franc Jožef. V toči svinčenk, udari krogla iz topa pred Njim v zemljo, — ni Ga zadela. Bog je ščitil to mlado življenje.

Prijeten februarški dan. Cesar je na izprehodu na dunajskih okopih. Napade Ga blazen mladenič. Božja roka je na neznatni ovratnikovi zaponki oslabila moč napadalčevo.

Da Bog očitvidno čuva nad našim vrlim vladarjem, izpričuje pretresljivi dogodek o brez sledu izgubljenem parobrodu. Cesar bi se moral nanj vkrcati v Pulju, a bil je zadržan po nepričakovanem opravku. Parobrod je odplul, se izgubil brez sledu med morskimi valovi, a cesar je ostal na kopnem — rešen.

In naš vzorni vladar? Vdan ukloni venčano glavo volji Najvišjega. Pobožnost je ena najlepših cvetk v vencu cesarjevih kreposti. Najkrasnejše svetišče na Dunaju — obljubljeni cerkev in 500 cerkva po širni Avstriji javno priča o tem.

Glej velikega monarha! Zapustivši Svoj prestol, spoštljivo stopa v veličastni procesiji na Telovo v spremstvu Svojih prvih državnikov, ter globokoveren pripogne Svoja kolena pred Najsvetejšim.

Velik izprevod — 1000 konjikov v spremstvu, se počasi pomika proti griču Elkuds. Na vrhu so. Najiminitnejši v izprevodu, zagledavši Jeruzalem — to mesto palm in solza — stopi raz konja, poljubi tla, prebije nekaj minut v goreči molitvi, medtem kane svetla solza na nam katoličanom toli dragoceno zemljo. Zopet si Ti, jeruzalemski kralj, vzorni in verni avstrijski vladar. Izpolnjene so Tvoje želje. Solznih oči Te občuduje Arabec in tudi Turek.

24. sept. t. l. drdra brzovlak nižjeavstrijske deželne železnice proti Semerniku z imenitnimi potniki, med njimi naš preljubi deželni oče. Kam pa hitiš? V Marijino Celje — starodavno častito božjo pot. Goreče in izpodbudno moli cesar pred Čudotvornico med sv. mašo. Prosi in priporoča sebe in svoje, prosi in priporoča tudi nas Oni, ki bdi z materinsko ljubeznijo nad Njim od zibeli do prestola. In kaj bi ne? Saj je prosila ravno v tem svetišču l. 1829. Tvoja pokojna mati, preplemenita nadvojvodinja Zofija za Te in Te priporočevala njenemu varstvu, ko Ti še nisi zagledal luč sveta. Česar je prosilo ljubeče srce zemske matere, to nebeška Mati vestno izpolnjuje nad Teboj že 80 let.

In ti, presrečna mladina. V plemenitem cesarjevem srcu imaš poseben kotiček. Slavljeni avstrijski cesar te ljubi. 10.000 šol v lepi Avstriji ti to glasno zatrjuje.

Sreča in zadovoljnost mu sije raz obraz, v očeh mu igra solza, pač solza radostnica, ko prisostvuje v Schönbrunu slavnosti dunajske šolske mladine. 82.000 otrok slavi preljubljenega očeta šol

ob času demantnega jubileja. Pač najradostnejši dan za Te, o visoki jubilent!

Ozrimo se še med gorske vrhove alp, v prekrasni Salckamergut. Drzni lovec hiti za divjo kozo. Postoji, — pogleda proti skali, ravno pada deček proti prepadu, k sreči obvisi na jelkini veji — nobene pomoči ni blizu. O da, rešitelj je tu. Plemeniti lovec ne meneč se za nevarnost lastnega življenja, hiti na kraj nesreče, s krepko roko prime dečka in ga z vso ljubeznijo izroči materi. Junaški rešitelj je bil Franc Jožef I. Rešil je mlado življenje, rešil je otroka.

O ne boj se, plemeniti visoki knez, Tvoja ljubezen je našla glasen odmev v naših slovenskih srcih. Ljubiti Te hočemo z vso ljubeznijo in se trdno oklepati Tvojega očetovskega srca. Zbrale so se slovenske deklice k 80. godovnemu slavju sicer brez zlata in biserov, brez cvetja in lavorik, da bi Ti ovenčale zaslužno glavo. Tudi nimajo pesniškega daru, da bi Te, vzor vladarjev, slavile s prekrasnimi stih, ubranimi v prelep slavospev, kakor je to storila na čast naši šoli — nekdanja naša učenka Amalija Šimec, sedaj učenka IV. gimnazijskega razreda, prvokrat k 80. rojstvenemu dnev. Ti, mladinoljubni knez, si odobril izraze vdanega srca vrle Slovenke — Ljubljankinje in si jo obakrat odlikoval s priznanico in zahvalo. — Nekaj Ti pa poklonijo kot vezilo za 80. god — svoja otroška srca. V njih žari čista, nežna ljubezen do Tebe, o visoki vladar, obetajoč Ti vzorno vedenje, pridnost in vrli napredek v šoli, pa tudi zvestobo in neomajno vdanost. Ljube učenke! Ali obljubite to našemu predobremu cesarju Francu Jožefu I. (Zadnelo je po dvorani: „Da, obljubimo!“) O, kako Ga bo razveselila vaša otroška vdanost! Brzjavka naj pohiti tja na dunajsko stolico v privatno pisarno Njegovega Veličanstva, naj Mu pove, kako vezilo Mu poklanjajo slovenske ljubljanske šolarice.

Prosile smo danes med najsvetejšo daritvijo Vsemogočnega, naj podaljša Tvoje dragocene dneve, o ljubljeni vladar, do najskrajnejše meje človeškega življenja, naj Te blagoslovi, da se bo pod Tvojim varnim okriljem razcvitala tudi še v bodoče moč naše premile domovine, slavne Avstrije.

Milijon in milijon src po presrečni Avstriji Ti danes kliče, o kralj miru in sreče „slava!“ Naj se jim pridružijo tudi naši trikratni klici: Slava — Slava — Slava!

Meditacija ob občnem zboru „Slomškove zveze“.

(Konec.)

Tajnik „Slomškove zveze“, nadučitelj Štrukelj, je v svojem poročilu zlasti poudarjal, kako skrbe „Slomškarji“ po svojih podružnicah za nadaljnjo izobrazbo s praktičnimi predavanji in z različnimi poučnimi izleti. Samo v tekočem letu je zveza oskrbela skupno 20 zborovanj z 28 predavanji. Tudi za izboljšanje materialnega stanja smo se vselej krepko potegovali ter smo v ta namen imeli še posebno zborovanje. Kolikor se je moglo za enkrat doseči, je brez dvoma predvsem zasluga „Slomškove zveze“. Pričakujemo pa, da se tekom leta uredi učiteljske plače v zmislu peticij, ki smo jih pred časom poslali na merodajna mesta. Kako v tesni zvezi je slovensko ljudstvo in naša zveza, dokazuje zlasti dejstvo, da se povsod, kjer je razpisano kakšno učiteljsko učno mesto, razni zastopi obračajo na predsedništvo in tajništvo, naj jim preskrbimo dobrega krščanskega učitelja, oziroma učiteljico, ki je v „Slomškovi zvezi“.

Glavno delovanje »Slomškove zveze« je prešlo na posamezne podružnice. »Zvezi« kot taki je ostalo le nekako centralno in vrhovno vodstvo.

Število članov »Slomškove zveze« se je pomnožilo nad 300, ki so se organizirali v sedmih podružnicah. Delovanje podružnic je bilo zelo živahno.

Idrijska podružnica je imela v pretečenem upravnem letu štiri zborovanja s sledečimi predavanji:

Fr. Tratnik: O pomenu in namenu mladinskega slovstva.

Rafael Gostiša: O življenjskih skupnostih.

Marija Štupca: Risanje, oziroma slikanje v četrtem in petem šolskem letu.

Jos. Novak: Zakaj in kako naj gre učiteljstvo v boj proti alkoholizmu.

Postojnska podružnica je imela tudi štiri zborovanja s sledečimi predavanji:

Janko Grad: Nekaj misli o skupnem delovanju učitelja in duhovnika.

Dr. Kržišnik, dekan: O katehezi.

Profesor Evgen Jarc: Zgodovinski spomeniki in varstvo istih.

Martin Škrjanec, župnik: Šola in ljubezen do domovine.

Janko Grad, nadučitelj: Varčna mladina — varčni gospodarji.

Jernej Ravnikar, nadučitelj: Zemljepisje iz lastne izkušnje. Stanovsko vprašanje deklic.

Učiteljica Lucija Trampuš: Vzgojni momenti ljudske šole na podlagi besede in pisma.

Jernej Ravnikar: Beseda o vzrokih slabega šolskega obiska v nekaterih šolah našega okraja.

Dr. Jos. Kržišnik: Petje šolske mladine pri šolski sveti maši podlaga skupnemu petju vernikov.

Skupno tedaj deset predavanj!

Ljubljanska podružnica je zborovala sedemkrat in imela sledeča predavanja:

Dr. Jos. Gruden: O šolstvu v ilirski dobi.

Karel Simon: O opazkah na spomenici za obrtno-nadaljevalne šole.

M. Štupca: O patronažah.

Karel Simon: O sreči.

Gorenjska podružnica je zborovala dvakrat in imela dvoje predavanj:

I. Mihelič: O novodobnih zahtevah risanja.

Franc Petrič, nadučitelj: Šola v boju proti alkoholu.

Dolenjska podružnica je zborovala dvakrat in imela troje predavanj:

A. Vode, šolski vodja: Učitelj umetnik in njegova avtoriteta.

Ljud. Stiasny: O uporabi skioptikona v naših ljudskih šolah. — O potovanju iz Tangera v Trst.

Kamniška podružnica je zborovala enkrat in imela eno predavanje.

Julij Slapšak, nadučitelj: Kako naj bi se nazorno v povestih kazale posledice pijančevanja.

Vrhniška podružnica je zborovala enkrat. Predaval je tov. Simon: O kotičku za pridne učence.

„Slomškova zveza“ kot centrala pa je zborovala med letom le enkrat in sicer o Božiču. Predavala sta o učiteljskem gmotnem stanju nadučitelj Štrukelj in učitelj Karel Simon. Delovanja učiteljev Slomškarjev pa ni mogel prezreti niti vis. c. kr. dež. šolski svet, ki je poslal našega tovariša M. Humeka v Giessen na Hesensko, kjer se je izpopolnil v kmetijstvu, deželni odbor pa je poslal našo članico E. Peče v Brno, da se je usposobila za vodstvo gospodinjskih tečajev.

Važno je dalje dejstvo, da so si učitelji Slomškarji osnovali „Učiteljsko antialkoholno zvezo“, ki že precej živahno deluje. Omeniti mi je tudi, da je več naših članov referiralo na c. kr. okrajnih konferencah, dalje, da nekateri naši člani n. pr. Slapšak, Stiasny in

drugi zelo intenzivno delujejo na literarnem polju in veliko število naših članov pa v izobraževalnih in gospodarskih organizacijah.

Iz blagajniškega poročila gdčne Apolonije Faturjeve povzamemo samo toliko, da je bilo blagajniškega preostanka o priliki občnega zbora 2321.06 K.

* * *

Ko je bil oficialni del obč. zbora končan, je podal c. kr. učitelj Novak kratko, a zelo zanimivo zgodovino o početku in razvoju naše krščanske učiteljske organizacije. Povedal je jasno in naravnost, kdo je kriv, da imamo mi svojo zvezo. Zborovalci so z ogorčenjem poslušali, kako so nas, posebno pa še snovatelje naše zveze — pobijalci klerikalnega zmaja obdelavali in „kolegialno“ psovali skozi celo desetletje — a brezuspešno.

Strogo znanstveno, obenem pa tudi praktično je bilo predavanje okrajnega šolskega nadzornika K. Simona. Lotil se je ne lahke snovi: Vzgoja volje.

Ugajal je seveda predvsem praktični del, v katerem je g. govornik našteval sovražnike, ki voljo oslabe, in pa pomočke, ki jo krepe, priganjajo in nagibljejo za delovanje. Temeljita razprava bo dosegla gotovo večji učinek, ko jo bomo brali, ker je treba pri takih razmotrivanjih dokaj misliti.

* * *

Goriški zastopnik nadučitelj Štauta je po končanem predavanju povabil kranjske tovariše na sestanek goriškega krščanskega učiteljstva dne 24. avgusta, ki je bil združen z izletom na Sv. Goro pri Gorici. G. Štauta je izjavil: „Nismo samo krščansko misleči, ampak tudi krščansko živeči učitelji; zato se hočemo o priliki goriškega sestanka pokloniti Mamki božji na Sv. Gori, potem pa se hočemo pomeniti, kako pridobiti v naše srede kar največ dobrega naraščaja.“

Kot dopolnilo k poročilu o občnem zboru dostavljamo še, da je pri volitvi odborovih članov soglasno bil potrjen stari odbor, le namesto prof. Jarca, ki se je radi obilnih poslov odpovedal, je bil izvoljen tovariš Simon; namesto gosp. Slapšaka pa, ki je že itak v glavnem odboru kot podružnični predsednik, je prišel v odbor g. Sadar. — Da ne bo nejasnosti glede članstva in vplačevanja članarine, se je sklenilo, da bodo v bodoče letne doneske pobirali podružnični tajniki. — Vsled predloga dekana Riharja se bo prilično osnovala podružnica za obsavsko dolino proti Zagorju.

Iz sklepnega nagovora predsednika Jakliča povzamemo sledeče: Potrebno bi bilo, da bi na naša zborovanja prihajali tudi šolski nadzorniki. Mi se jih ne bojimo, zakaj bi se nadzorniki nas?

Sicer so pa v tem oziru „Zavezarji“, ki so se v Novem mestu vezali zoper nas, nam enaki, kajti ondotni nadzornik, ki je njihove gore list, se je ob prihodu „Zavezarjev“ izmuznil iz kraja. Mi se pa nazadnje tudi ne bomo jezili, če nas nadzorniki prezirajo, nam vsaj tovariševci ne bodo mogli očitati, da se zavzemajo za naše ljudi.

Gosp. predsednik se je tudi nekoliko pošalil iz netečne pesmi o značajnosti, ki jo neprestano godejo in gonijo po predalih Tovariševih. Koliko velja pri teh junakih beseda „značajnost“, bi on (Jaklič) sam znal veliko povedati. Konstatiral je pa le en slučaj: Tam v Novem mestu je bil tudi en delegat, ki je bil teden poprej pri njem... Med zavezarji je pa trobil tako, kakor vsi drugi...

Mi res potrebujemo značajnih ljudi, to vedno poudarjamo, to bomo vselej zahtevali. Upamo tudi, da med nami ni nečastnih izjem, kajti vsi se s ponosom zavedamo, da smo člani povsod spoštovane „Slomškove zveze“... Članarina, ki jo plačamo, to ni vse, to je postranska stvar, poglavitno je in nam bodi zavest, da smo „Slomškarji“.

Najžalostneje bi bilo, ako bi bil kdo član „Slomškove zveze“, obenem bi se pa slinil in prikupoval nasprotnikom, plačeval za njihovo organizacijo, ali pa podpiral in plačeval celo tisti njihov nestrokovni list, ki je zabredel v svoji pisavi med poulično sodrgo, po načelih pa med svobodomiselstvo zadnjega štadija. Marsikdo bi utegnil morda ugovarjati češ, v tem hočem pa svobodo; toda ta svoboda bi se ne skladala z značajnostjo in vestjo. Zakaj se pa nasprotniki ne poslužujejo te svobode, da bi plačevali naše liste?

V šoli bodimo zgledni in vestni, v javnosti pa porabimo svoj prosti čas v zmyslu stranke, ki deluje za blagor slovenskega ljudstva.

Med mladimi kolegi in koleginjami agitirajmo in nabirajmo novih članov!

Mladim in neizkušnim, po nasprotnikih že zapeljanim tovarišem treba pojasniti, da nismo taki bavnivi, kakor so nas naslikali liberalni listi. Z nami se prav lahko izhaja, v naših družbah vlada vselej neizkaljeno veselje, treba je le malo poguma in pa pošteno krščansko srce zahtevamo. Sicer pa nam ni toliko ležeče na številu; s številom se ne bomo ponašali, ampak z značajnimi, zavednimi in požrtvovalnimi člani!

Tisti pa, ki bi iskali našo tovarišijo edino le iz koristolovstva, ki bi morda radi sedeli med dvema stoloma, ne bodo dolgo med nami, kajti manjka jim tega, kar nas veže: krščanske zavesti in krščanske odločnosti.

„Mi smo odločni in zavedni, naša značajnost bodi znana vsem ljudem!“, v tem geslu naj se razvija Slomškova zveza tudi v bodočem desetletju!

Naj še pridenemo sklepne besede, ki smo jih brali v „Slovencu“ o priliki našega občnega zbora:

„Tako se je končalo zborovanje, ki je bilo velepomembno za slovensko učiteljstvo, kakor tudi za slovensko ljudstvo samo. „Slomškova zveza“ je napredovala in sedaj se razširja in se bo razširjala vedno s hitrejšimi koraki. Prav je, da se dani, bil je že skrajni čas. „Slomškova zveza“ naj koraka po poti, ki jo je pričela; uspehi so ji potem gotovi, kajti slovensko ljudstvo bo znalo ceniti delo poštenega učiteljstva.

Konštatirati nam je končno ob desetletnici „Slomškove zveze“ dve stvari. Prvič: „Slomškova zveza“ se je v teh letih močno okrepila, saj iz malega raste veliko. Drugič: „Učiteljski tovariš“, stanovski list, je vzel v zakup zabavljanje in sramotenje učiteljstva in duhovščine. Ta „stanovski list“ je edini svoje vrste, ki piše tako obskurno in neumno, kot bi ga pisali največji duševni abstinenti sveta. Ni čudno, da se sramujejo „Tovariševe“ pisave tudi hudi, a pametni pristaši svobodomiselne stranke. Vedno bolj in bolj grize ta odurni list okrog sebe, saj je spoznal svojo impotenco, spoznal, da je ladja liberalnega učiteljstva zašla. Slomškarija raste od dne do dne, zastonj so vzdih, zastonj prošnje, zastonj grožnje. Grmenje Ganglovo-Jelenčevo in drugih hudournikov se je razbilo ob „Slomškovi zvezi“, slišati je le še skupne klice „ponesrečencev“. Trdno stoji danes krščanski učitelj ob krščanskem duhovniku v delu za narod. To zvezo pa blagoslavlja vse slovensko ljudstvo in zre zaupno v lepšo bodočnost. Vse namišljene kapacitete okrog „Učiteljskega Tovariša“ bodo zato popadale na tla, liki prezrele, v sredi gnile hruške. Ne bojmo se napadov, ampak na vsak napad v „Učiteljskem Tovarišu“ odgovarjajmo z delom. Agitirajmo za „Slomškovo zvezo“ vsekdar in povsod med tovariši, saj posebno mlajši kaj radi pristopajo naši krepki organizaciji. V vsakem okraju si osnujmo podružnico „Slomškove zveze“! To naj bodo lastna ognjišča, da ne bomo hodili k ljudem, ki imajo za nas le zasramovanje in zabavljanje. Nobenih kompromisov več, ločitev v vseh zadevah! To si je izvolil „Tovariš“ s svojim netaktnim pisarjenjem. „Slomškovi zvezi“ pa blagoslov na pot!“

Belan.

Djakovski tečaj.

(Poroča katehet A. Čadež.)

I. dan (5. julija).

Petdnevno zborovanje hrvatskih in slovenskih katehetov, ki se jim je pridružilo znatno število slavonskih učiteljev in učiteljic, se je pričelo dne 5. julija na god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Udeleženci so se zbrali v djakovski katedrali, kjer je pri altarcu sv. Cirila in Metoda opravil djakovski škof dr. I. Krapac pre-

sveto daritev. Došlo je k sv. maši tudi dokaj meščanstva in nekaj korporacij, med njimi mladi in starejši telovadci z zastavo. Ko smo zaprosili Boga za blagoslov, smo se podali takoj na delo. K otvoritvenemu zborovanju so prišli tudi zastopniki mesta, med njimi odlični župan dr. A. Švaremaier, mož kršč. mišljenja in življenja in obadva škofa. Za predsednika je bil izvoljen msgr. Milko Cepelić, župnik djakovskega mesta. Boljšega voditelja zborovanj in debat si ne moremo misliti. M. Cepelić imponira vsled globoke, vsestranske in temeljite naobrazbe, govori presrčno, gladko in navduševalno, zraven je pa prikupljiv po svoji skromnosti, ponižnosti in iskreni pobožnosti.

Slovenci nismo ravno prijatelji običajnih dolgih formalnosti, zlasti ne frazastih pozdravov, vendar moram priznati, da mi je nagovor Cepelićev vrlo ugajal. Ko je izrekel vsem in posameznim dobrodošlico, je nadaljeval nekako tako-le: »Prašal sem nekoč 70letnega, preprostega moža, ki ni hodil nikdar v šolo, kako je mogel postati tako dober in pobožen? Pa mi je odgovoril: »Kar imam dobrega, to sem dobil od svojih skrbnih roditeljev.« Da, tako je bilo nekda, tako je še tuintam, ali čedalje bolj redke so hiše, kjer bi se mladina vzgajala v pravem krščanskem duhu. Od desne in leve, zlasti pa od zgoraj doli sili nevarni duh svobode med prosto ljudstvo. Kaj naj pričakujemo od nove generacije? ako šola, ako katehetje in učitelji ne bodo sposobni in voljni zatreti strupenih vplivov, ki prete ugonobiti versko in moralno naš siromašni narod. Edino le živa vera in življenje po veri bo v stanu varovati naše ljudstvo, da ne izgine s pozorišča, kakor ga je krepila ob času turških navalov. Zato pa kličem: Nazaj k Jezusu! Vsadite, dragi zborovalci v srca mladih ljubav do Jezusa. Pietas ad omnia utilis! Ali je komu že škodovala pobožnost? S skrbno vzgojo otrok si homo ustvarili dobre matere, poštene očete in s tem homo rešili narod. In prav zato, da rešimo narod, da se učimo, da iščemo pomočkov, kako bi lažje to dosegli, smo sklicali tečaj, ki naj obrodi obilno blagonosnega sadu.«

Presrčne so bile besede, ki jih je na to izpregovoril biskup dr. Ivan Krapac. Izražal je veselje, da smo se zbrali uprav v njegovem prestolnem mestu za tako plemenito delo, kakor je vzgoja in kateheza. Dokazoval je, kako potrebno je, da čuvamo dar sv. vere, kajti kjer pojema ta božja čednost, tam se odpirajo vrata grehu, zločinom, ječam. Človek je velik samo v Bogu in z Bogom; brez vere pa ne more biti dober ne veljak, ne seljak. Tudi mi se trudimo in ogrevamo za vsak napredek, pa tudi za napredek v vzgoji — toda na podlagi naše edinozveličavne sv. vere. V nadaljnjih besedah je priporočal biskup vnemo in gorečnost pri tako važnem opravilu, kakor je kateheza. »Aliis inserviando consumidor«, to naj bo deviza marljivega veroučitelja; glede poučevanja pa naj izkuša doseči zlato pravilo: ut veritas pateat, placeat, moveat, predvsem pa naj ne pozabi, da mora biti sam v z o r mladini.

Prijazno je pozdravil zborovalce tudi navzoči pomožni škof dr. A. Voršak, ki je bil tudi pozneje večkrat navzoč pri referatih.

Ko so se razni tuji zastopniki pozvali k predsedstveni mizi kot podpredsedniki in tajniki, je izvršil tudi prvi podpredsednik, ljubljanski katehet Smrekar svojo dolžnost ter kazal, kako pri nas in drugod preže nasprotniki na mladino, da bi jo preparirali za svoje zmotne ideje in jo prepojili s svobodomiselstvom. Prav z ozirom na to je katehetski in pedagoški tečaj temvečje važnosti, da se poučimo, kako varovati mladino, kako jo iztrgati iz pogubonosnih spon, kako voditi h Kristusu. Ne pozabimo resnice, da kdor ima šolo, ta ima mladino, kdor ima mladino, ima bodočnost. Govornik je vnel z navdušenim pozdravom srca zborovalcev, ki so mu gromovito pritrjevali.

V imenu katehetskega društva slovenskega je izpregovoril tajnik katehet A. Čadež. Obrazložil je trojni namen, ki je privedel slovenske zastopnike med hrvatske sobrate prav ob tej priliki: »Prišli smo, da vrnemo lanski obisk, s katerim ste nas počastili v beli Ljubljani, ko smo imeli enako zborovanje; prišli smo, da manifestiramo medsebojno vzajemnost na polju šolskega dela in vzgoje; prišli smo, da se nanovo izpopolnimo in navdušimo v skupnem posvetovanju, z medsebojnim poukom za najvažnejše duhovnikovo opravilo, ki je brez dvoma kateheza v šoli«. — Zborovanju želi govornik mnogo uspeha ter opraviči predsednika D. S. K., profesorja A. Kržiča, ki se ni mogel udeležiti tečaja. Prebere pa njegovo pismo, ki se glasi:

Velečastiti gospodje!

Žal, da se ne morem osebno udeležiti katehetskega tečaja. Zadržujejo me stanovski posli. Dovoljujem si pa vsaj pismenim potom iskreno pozdraviti vse vrle gospode udeležnike. V mislih in s čuvstvom bom med Vami in z Vami, ker znam ceniti namen in pomen naših katehetskih tečajev.

Tri reči me pa še prav posebno veselé. V prvi vrsti blagohotna in veledušna naklonjenost in podpora vladik, mil. g. dr. Ivana Krapaca in dr. A. Voršaka; drugič tako raznovrstno in spretno sestavljen spored in tretjič to lepo soglasje, v katerem nastopa poleg svečeniškega, tudi svetno, našo sveto nalogo umevajoče učiteljstvo.

Naj Vas v Vašem veleimenitnem delu podpira obilni blagoslov božjega Učitelja in njegove presvete Matere!

Prvi predavatelj je bil duhovnik djakovske biskupije gospod J. Crkovič, kaplan v Mitrovici. Imel je nalogo poročati o stanju katehizacije v domači, djakovski škofiji. Dasi je bil torej referat bolj lokalnega pomena, vendar pa je bil v sliki slavonske škofije skrit očitek, ki velja v večji ali manjši meri vsem, ki se bavijo s šolo in s poučevanjem verskih resnic, da je vsaj en del verske brezbriznosti pripisovati na rovaš premajhne brige za versko vzgojo v šoli. V Sla-

voniji imajo težkoče osobito s takimi otroki, ki stanujejo v daljnih selih, kjer ni šole ne cerkve. Taka mladina, ki ne pozna verskih resnic, mora zaiti v verski indiferentizem, posebno če v rodni hiši ne najde nadomestila šoli, če starši niso trdni v veri in zgledni v krščanskem življenju. V Slavoniji tira mladino v versko mlačnost tudi raznoterost verskega izpovedanja med ondotnim prebivalstvom. Saj je znano, kako se utrjuje ondi židovski živelj; skoraj vsa večja trgovina je v rokah priseljenih ogrskih in nemških židov. Poleg židov je pa skoraj v vseh večjih krajih nasebina pravoslavnih kristjanov, ki imajo svojo cerkev in svojega svečenika. Pastirovanje v djakovski škofiji je torej mnogo težavneje nego pri nas, prav zato bi se kateheza morala negovati z največjo vnemo . . . »Ko tožimo o verski mlačnosti, ko vidimo, da se ljudstvo pogrezuje v verski indiferentizem,« tako je nadaljeval gospod govornik, »se pa moramo tudi vprašati, če ne pade krivda tudi na nas!«

Priporočal je nato zanimanje za katehezo v teoretičnem in praktičnem oziru. Katehetsko delo se ne sme zapostavljati; ne sme dati prednosti drugim opravilom, ki morda niso tako nujni. Kdor spozna važnost kateheze, se bo tudi potrudil, da bo postal goreč katehet. »Qui non ardet, non accendit.«

II. predavanje je imel svetni učitelj Žerav Josip iz Vrpolja pri Djakovem. Za snov si je izbral »Učitelj in šola«. V uvodu je hvalil slavonsko učiteljstvo, da se za izobrazbo šolskih otrok veliko prizadeva in da z uspehi nadkriljuje šolstvo v Srbiji in Bolgariji. V svojem referatu se je Žerav večinoma bavil z vprašanjem, kako deco vzgajati?

Kot prvi vzgojni moment pride v poštev iskrena ljubav do dece. Ljubezen je tisto ogrevajoče in oživljajoče solnce, ki brez njega zastane rast srčne in notranje naobrazbe. — Učitelj, ki hoče vzgajati, mora biti sam zgled čednostij, mora imeti vse take lastnosti, da si ga mladina izbere za svoj ideal. Kar otroci vidijo, to izkušajo oponašati, posnemati. Ako otrok doma, pri starših vidi lepe zglede, bo to silno dobro vplivalo nanj; isto velja tudi o učitelju. Pomanjkljivosti, slabosti in napake njegove bodo otroci takoj opazili, še bolj pa, če je vdan kaki strasti, če se ne meni za sveto mašo in za izpolnjevanje verskih dolžnosti. Otrok sklepa po svoje pravilno in dosledno češ, »kar je dovoljeno staršem in učiteljem, to smem tudi jaz storiti; česar učitelj ne izvršuje, zakaj bi se meni zapovedovalo?«

Kar velja za bližnjo okolico otrokovo, taisto trdimo tudi o daljnih vplivih in vtisih, ki jih dobiva otrok z ulice, s potov, pašnikov itd. Dostikrat vidi in sliši otrok v družini in v šoli le dobro, le lepe zglede, kljub temu se kmalu pokvari, ker starši in odgojitelji niso dosti pazili, kam otrok zahaja, s kom občuje, kdo nanj vpliva!

Ni malo takih staršev, ki se v zgodnji mladosti otrokovi nič ne pobrinejo za vzgojo, ampak puste, da se otrok slobodno razvija, ter si

mislijo, »saj bo jel kmalu v šolo hoditi, bodo že tam storili, kar je potrebno, mi se ne utegnemo z otroci ukvarjati.« Kaj bi dokazovali, kako nezmislno in kvarno je tako ravnanje! Škodljive vtise iz nežne dobe nosi otrok dostikrat neverjetno živo v spominu do takrat, ko se zaveda svoje samostojnosti, ko mladostni vtisi lahko rode nevarne sadove. Slabosti in začetki pogubnih nagonov, ki se porajajo že pri dve-, tri-, štiriletnih otrokih, treba v kali zatreti, drugače se ukoreninijo in postanejo strasti, ki jih ni moč več odpraviti in krotiti.

Kako krivo ravnaajo starši, ki hote vso vzgojo navaliti na rame učitelju in šoli, je itak zopet evidentno. Domača vzgoja bodi podlaga, ki se bo nanjo z uspehom opirala šola. Enako se pokvari vsa vzgoja, če ni edinosti med starši in učitelji, če starši ne soglašajo z disciplinarnimi sredstvi, ki jih določa šola, oziroma učitelj. Kolikokrat rohne in se jeze starši, ako je bil otrok upravičeno kaznovan; jeze se celo vpričo otrok, ki jim potem raste napuh pa mržnja do učitelja. Tako ravnanje se bo pozneje nad starši bridko maščevalo.

Pri vzgoji ima veliko vlogo osebnost učiteljeva, ki naj bo popoln človek. Vsak pogrešek, ki ga zapazijo otroci na njem, navadno potem povečajo in raztrosijo. Mladina naj vidi v učitelju zgled poštenja, točnosti, marljivosti v šoli in izvan šole. Stara pri-slovica pravi: »Kakor učitelj — taka šola.« Če je učitelj ljubezniv, ponižen, pobožen, potrpežljiv, bo vzbudil iste čednosti tudi pri svojih gojencih. Kako hoče igralec, tobakar, pijanec odvracati mladino od teh pogubonosnih nerednosti. Česar sam nimaš, ne moreš dati drugim.

O vzgoji verskega čuta se je govornik omejil le na neka-tere stavke, ker je o tem predmetu razpravljal v pozdravnem nago-voru škof dr. Krapac. Brez vere človek ni več človek; brez nje ni podlage za tiste čednosti, ki zasigurajo obstoj človeški družbi. Zato je učitelj dolžan negovati verski čut v srcih nežne dece vselej in pri vsaki priliki, kjerkoli je možno.

Za svoj trud smo učitelji odgovorni pred Bogom in pred ljudmi. Res je, da smo za vse prizadevanje slabo plačani, toda krepi in navdušuje nas ljubezen do Boga in do mladine! (Dolgotrajno odobra-vanje.) (Dalje.)

Šolski voditelj.

Piše nadučitelj Ivan Štrukelj. — (Dalje.)

Zapisnik I. krajne učiteljske konference. ¹

Ad. 1. Voditelj I. I. otvori ob določenih uri konferenco, zapisnikarjem imenuje tov. A. M., konstatira zadostno število navzočih članov, pozdravi učiteljstvo in pa krajnega šolskega nadzor-

¹ Dnevni red v zadnji številki „Slov. učitelja“.

nika, ki naj bi s svojo vplivno besedo budil med ljudstvom zanimanje za šolo in vzgojo ter ljudem pojasnjeval veliko važnost rednega šolskega obiska. Tudi naj bi on ob ugodnih prilikah ljudi poučeval, da je učiteljstvo vezano na postavne odredbe in ukaze, po katerih se mora ravnati.

Prebero se uradni dopisi c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kočevju, in sicer: 1. dopis z dne 1. avgusta 1910., številka 2640, zadevajoč pritrjevanje šolskih tabel; 2. dopis z dne 5. avgusta 1910, številka 2704, ki priporoča v nakup knjigo „Das schwachsinnige Kind im Lichte der neuen Forschung II.“; 3. dopis z dne 5. avgusta 1910, številka 2657, s katerim pošilja c. kr. okrajni šolski svet „Normale“ c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 21. julija 1910, številka 4182, ki pojasni, da se mora služiti 24 mesecev v praktični učiteljski službi, preden se more k izkušnji učne sposobnosti; 4. dopis z dne 12. septembra 1910, številka 2691, s katerim pošilja in pojasnjuje c. kr. okrajni šolski svet „Normale“ c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 30. julija 1910, številka 4953, ki prepoveduje šolski mladini udeleževati se telovadbe „Sokola“ in „Orla“, nositi znake istih itd.

Ad. 2. Konstatira se, da je sprejetih v

I.	razred	54 dečkov	in	42 deklic;	skupaj	96
II.	"	43	"	37	"	80
III.	"	43	"	32	"	75
IV. a	"	25	"	18	"	43
IV. b	"	24	"	18	"	42
V.	"	22	"	36	"	58
VI.	"	14	"	23	"	37
		<u>225</u> dečkov		<u>206</u> deklic;	skupaj	431

Vseh učencev vsakdanje šole je 225 dečkov, 206 deklic; skupno 431.

V posebnem oddelku za oddaljene:

18 dečkov, 20 deklic = 38.

Ponavljalna šola se prične kasneje.

Ad. 3. Razredniki nadzorujejo svoje razrede pred poukom, v lepem vremenu pa nadzorujejo v odmorih na prostem: V ponedeljek g. S. R., v torek g. J. O., v sredo g. J. Š., v četrtek g. Fr. Ž., v petek g. A. V., v soboto g. A. M.

Ad. 4. Urnik se odobri, kakor ga je sestavil šol. vodja I. I., ki učiteljstvu tudi takoj izroči tozadevne tiskovine, da jih spisane razobesi po razredih. Razredniki ostanejo, kakor so bili koncem lanskega šolskega leta določeni.

Ad. 5. Podrobni učni načrti ostanejo v vseh razredih neizpremenjeni, le v šestem razredu se primerno omeji, ker so učenci

lanskega petega razreda nekoliko zaostali vsled nerednega šolskega pouka.

Ad. 6. Za varuha učil se izvoli g. A. M., za knjižničarko gđna A. V.

Ad. 7. Tovariš J. O. stavi nasvet, da se učenka M. S. priporoča za prestop v ponavljalno šolo. Vzrok: 12 let že stara, VI. razred obiskuje že drugo leto. Sprejeto.

Ker drugih nasvetov ni bilo, zaključi predsednik voditelj konferenco ter obenem naroči zapisnikarju, da mora biti zapisnik spisan v treh dneh.

D . . . . / dne . . . .

I. I., predsednik.

I. I., zapisnikar.

Slede imena udeležencev.

Kako je storiti učitelju voditelju po I. učiteljski konferenci?

1. Pregledani urnik je v dveh izvodih poslati c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, da ga odobri. Priložiti je zraven primerno in potrebno poročilo. Ob tej priliki naj omenim, da je pisati poročila okrajnemu šolskemu svetu vedno na celi in novi poli. Vsako poročilo mora imeti tudi svojo polo; pisati je na vso stran ne pa samo na pol strani. Datum se napiše zgoraj na desno, številka pa na levo. Tako:

Štev. . . .

Šolsko vodstvo v D . . . . / dne . . . .

C. kr. okrajnemu šolskemu svetu

v

I . . . . .

V prigibu pošilja zdolaj imenovano vodstvo c. kr. okrajnemu šolskemu svetu urnik za šolsko leto 1910./11, da ga blagohotno uradno odobri. Pripomni tudi, da se je pri sestavi oziralo natanko na določeno število ur (glej učni načrt za šestrazredne ljudske šole), na tozadevna navodila v „Izvršilnem predpisu“ stran 11, pa tudi na lokalne razmere.

Voditelj: I. S.

Preden odpošlješ kak dopis višji šolski oblasti, si ga prepisi in shrani med uradnimi akti tekočega šolskega leta ter ga eksihibiraj v „Opravljenem zapisniku“.

2. V I. krajni učiteljski konferenci je bil izvoljen tudi varih učil. Temu izročiš zapisnik učil, ga poučiš, kako mora ravnati pri izposojevanju in vračanju učil, ter zapisnik, ki vanj zapiše datum in ime izposojenega učila, kakor tudi ime učitelja, ki je učilo prejel.

3. Izvoljenemu knjižničarju izročiš Imenik šolarske in učiteljske knjižnice ter ga obenem opozoriš, kako se isto vodi.

4. Krajnemu šolskemu svetu pošlješ sledečo vlogo:

Št.... Šolsko vodstvo D., dne 19

Krajnemu šolskemu svetu

v I....

V I. krajni učiteljski konferenci se je med drugim konstatiralo, da je med 96 v I. razred sprejetih učencev 6 takih, ki niso še izpolnili 6. leto starosti. Ti so: .....

Sklep lokalne učiteljske konference je, da se označeni otroci, ker so telesno in duševno dovolj razviti, sprejmejo v šolo; tudi bodo izpolnili, kakor je razvidno iz navedenih rojstnih podatkov, že oktobra, deloma tudi novembra šesto leto starosti.

Voditelj I. I.

Na kaj je gledati učitelju voditelju v prvih osmih dneh šolskega pouka.

To ti pove sledeča okrožnica.

Št.... Šolsko vodstvo I., dne 19

Okrožnica

tukajšnjemu učiteljstvu.

1. Učiteljstvo blagovoli kolikor mogoče hitro spisati uradne spise! Razrednica mora biti že gotova, pa tudi s katalogi ne odlašati predolgo! V katalogih je zlasti paziti na imena gospodarjev in varihov. Dnevnike je treba pisati vedno en dan naprej, Tednik pa v soboto popoldne.

2. Učila izkušajte vselej pravočasno, pred pričetkom pouka preskrbeti.

3. Poizvedujte — prosim — po vseh tistih učencih, ki jih dosedaj še ni bilo v šolo, napišite si imena istih ter jih blagovolite tekom enega tedna izročiti vodstvu.

4. Vodstvo želi tudi takoj seznam vseh najrevnejših učencev, ki si ne morejo nabaviti samoučil, da jih izporeči krajnemu šolskemu svetu, katerega dolžnost je, ista najrevnejšim učencem preskrbeti.

5. Po razredih naj se skrbi za red in snago!

Videli: I. I. itd.

Voditelj I. I.

Delo učitelja voditelja po preteku osmih dni šolskega pouka.

1. Krajnemu šolskemu svetu takoj izroči zaznamek vseh tistih otrok, ki še niso bili sprejeti v šolo, niti niso zakonito oproščeni hoje v šolo.

2. C. kr. okrajnemu šolskemu svetu se predloži izkaz o številu v posamezne razrede in oddelke uvrščenih otrok. Uporabi se za to tiskovni obrazec 16 b.

3. Koncem meseca se spišejo »Zaznamki zamud« ter se do tretjega dne naslednjega meseca izroče krajnemu šolskemu svetu. Tiste učence, ki še do sedaj niso bili sprejeti v šolo, se posebno označi.

4. Voditelj šole se mora pravočasno dogovoriti z župnim uradom glede sv. maše na dan godu Njegovega Veličanstva.

5. Po 15. oktobru je zopet izročiti krajnemu šolskemu svetu Zaznamke zamud za prvo polovico oktobra.

6. Ravnotako se mora po 15. oktobru izročiti c. kr. okrajnemu šolskemu svetu zaznamek o cepljenju koz v šolo nanovo sprejetih otrok.

7. V šolsko kroniko vpiši:

- a) začetek šole, datum in način, kako se je pričelo s poukom, koliko je bilo sprejetih, katere učne moči so nanovo začele poučevati na šoli itd.;
- b) god Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., in kako se je isti praznoval;
- c) če je bila v tem času tudi šolska izpoved, jo je tudi zabeležiti v šolski kroniki. Mimogrede omenjam, da mora voditelj čas izpovedi vedno pravočasno naznaniti c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, zato je potrebno, da se voditelj doma pravočasno dogovori o tem s šolskim katehetom. Nadzorstvo v cerkvi sprejmo oni gg. učitelji, ki pridejo na vrsto. (Vrste se po abecednem redu.)

Kakšno skrb imej učitelj voditelj po preteku prvega meseca šolskega pouka?

Pravočasno skrbi za II. redno mesečno konferenco, sestavi dnevni red in pravočasno povabi vse člane, praviloma tri dni pred konferenco. Dnevni red II. konference je n. pr. tak-le:

1. Pomanjkljivosti, ki jih je opazil šolski voditelj pri hospitiranju součiteljstva.

2. Poročila učnih oseb:

- a) poprave v razredih,
- b) toplina,
- c) vedenje učencev v šoli in zunaj šole,
- d) o hoji v šolo.

3. Nasveti šolskega voditelja in učiteljstva o nabavi učil in knjig za knjižnico.

4. Varstvo otrok v zmislu navodil k § 216. š. i. u. r.

(Dalje.)

KATEHETSKI VESTNIK.

Katehetske beležke.

Prvi sestanek v tekočem šolskem letu so imeli katehetje 28. septembra v knjižnični dvorani Katoliške tiskarne v Ljubljani. Ker je bil sestanek namenjen razgovoru glede novega dekreta sv. stolice, ki govori o zgodnjem sv. obhajilu otrok, se je sešlo veliko število gg. veroučiteljev tudi z dežele. O dekretu in o glasovih katoliškega časopisja ozir določil v dekretu je referiral katehet A. Čadež. Poudarjal je začetkom svojih pojasnil, da zbor nima namena in tudi ne more po svoje tolmačiti vsebine novega dekreta, ki bo imel brezdvomno najlepše uspehe; ampak razgovor naj bi razpršil morebitne pomisleke, pregnal nepotrebne dvome in pospešil jasnost glede tega, kar dekret zahteva.

G. referent je navajal, kako razni teologi umevajo določila cerkvenih zborov, ki zahtevajo, da se otrok pusti k sv. obhajilu »cum ad annos discretionis pervenerit«. Na to temeljno pravilo se naslanja tudi novi dekret, ki zahteva, da so otroci dolžni prejeti zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, ko pridejo do pameti. Ker dekret omenja, da se otroci zavedajo pameti okrog sedmega leta, je umevno, da so nekateri duhovniki tudi pri nas nastavili kar sedmo leto, oziroma prvo in drugo šolsko leto kot termin, ko bo treba otroke pripraviti za sv. zakramente. Sv. oče Pij X. se je pa sam izrazil, kakor poroča »Kirchenzeitung« št. 41. tek. leta, da v severnih deželah otroci pozneje dozorevajo, kot n. pr. na Italijanskem, da se bo torej mogel dekret po raznih krajih z ozirom na uvaževanja vredne okoliščine nekoliko modificirati.

Pri razgovoru, ki so vanj navzoči veroučitelji pridno posegali, so se čula razna mnenja. Jasno je, dami nimamo v tej stvari ničesar odločevati, kajti dekret je tu in treba ga je po mož-

nosti in po razmerah izvršiti, kakor bo velevalo podrobno navodilo knezofskijskega ordinariata. Prepričani smo tudi, da bo zgodnje in pogostno prejetje sv. evharistije rodilo naši mladini najboljše sadove ter jo utrdilo v ljubezni do božjega Zveličarja... Dali pa smo na razgovor omenjeni dekret radi važnosti in pa radi umevanja njegove vsebine. Občna sodba — z malimi izjemami — je bila, da je g. referent zadel pravo, ko je naslanjaje se na razprave v »Kirchenzeitung« omenjal, da dekret prav lahko spravimo v soglasje z določili naše ljubljanske sinode (1903), kakor tudi z določili lavantinske sinode, kajti besede »cum ad annos discretionis pervenerit« dopuščajo za naše kraje brez dvoma širše tolmačenje nego za italijansko podnebje. To je potrdil sv. oče sam. Z ozirom na to lahko izostane vsako debatiranje. Dekret je tu, mi ga z veseljem pozdravljamo, ker imamo v njem najboljše orožje zoper tiste starše, ki bi radi zavlačevali prvo sv. obhajilo otrok tako, kakor odlašajo tudi sv. birmo.

Nekateri duhovniki so bili doslej gotovo preveč rigorozni in trdi, ko je bilo treba pustiti otroka k sv. obhajilu. Vse to mora sedaj odpasti. V zmislu in namenu dekreta pa ni, da bi kdo določal: Otroci v drugem šolskem letu, ali pa ko so sedem let stari, morajo iti k prvemu sv. obhajilu... Tega dekret ne zahteva. Merodajna je razumnost in rabsodnost otrokova.

Po glasovih, ki jih čujemo iz katoliških listov, bo gotovo tudi avstrijski episkopat o tej važni zadevi imel še posvetovanja, da se ne bo zahtevalo od veroučiteljev in od otrok tega, kar bi bilo nemožno izvršiti. — Tudi ni izključeno, da bo Rim sam še z ozirom na razne dvome poskrbel za revizijo novega dekreta, kakor se je revidiral n. pr. za ogrsko državo de-

kret »Ne temere«. Enako se je zgodilo z dekretom »Ut debita« z dne 11. maja 1904, z dekretom »Motu proprio« z dne 7. aprila 1910 itd. »Kirchenzeitung« pristavlja: »In analoger Weise ist eine Revision auch bei den neuen Kommuniondekreten möglich«, ki pa o njih tudi pravi: »Diese bedürfen nur der richtigen Interpretation«.

Nove knjige za veronauk hočejo sestaviti in uvesti dalmatinski katehetje. Zadnjič enkrat so imeli v Spljetu shod, da so se posvetovali o reformi veronauka. Predsedoval je katehet in kanonik Niko Ribičić. Zborovalci so soglasno odobrili nasvet, naj se izpremeni (deloma) načrt za poučevanje veronauka, pa tudi knjige, ki so sedaj v rabi. Trdilo se je: »Sadašnji katehizmi, odobreni od avstrijskih biskupa, za djecu su jako trudni in nerazumljivi, i ako oni imaju po koje dobro svojstvo.« Določeno je torej bilo, da bodo na temelju starega katekizma odobrenega od dalmatinskih škofov, priredili za ljudske šole dva katekizma, posebno knjigo pa za meščanske šole. — Radovedni smo, kako bo izpadlo. Po naši sodbi naj bi se tako važna stvar ne cepila in naj bi posamezne škofije ne hodile svojih potov, ampak čaka naj se, da vidimo, kaj poreče katehetski kongres.

En sam. Za katehetsko službo, ki je bila nazadnje razpisana, se je oglašil en sam prosilec. Najboije bi bilo, da bi se še eden ne bil našel, tako bi se vsaj dokumentiralo, kako poniževalno slabo so plačani naši stalni katehetje. Draginja pritiska, kljub temu pa imajo veroučitelji isto plačo, kot pred leti, ko se je živelo najmanj za 50⁰/₀ ceneje. Del učiteljstva ima draginjsko doklado, pa še toži, da ne more izhajati, ali naj mi pohlevno trpimo in se tolažimo s samimi obljubami?!...

Poklon katehezi. V izbornem članku, ki ga je sestavil prof. Frančišek Pengov z naslovom »Posebne socialne dolžnosti duhovščine v našem času« in ki ga je objavil v »Voditelju« 1910, zv. 3., najdemo tudi odstavek, ki pač

po pravici povečuje vrednost kateheze. Vsak veroučitelj, ki bere dotični odlomek, se bo štel srečnega, da je katehet in se bo tembolj potrudil, da bo tudi vestno izvrševal svoje velevažno zvanje. Dotični odstavek se glasi: »Med socialne dolžnosti duhovstva spada tudi kateheza. Ako duhovnik ničesar drugega ne stori, kakor da prav izvrstno poučuje mladino in jo navaja k čednosti, je že izpolnil veliko socialno nalogo, tako veličastno nalogo, da bi pal pred njim na kolena in mu poljubil noge in to temraje, čim težja je naloga od dne do dne, čim manj nas drugi pri tem podpirajo, čim manj priznanja žanjemo za to.«

Prijatelj, ki praviš, da so ti ure pri pouku krščanskega nauka dolge in mučne, preberi dvakrat zgoraj stojče besede ter pomisli koliko veljaš, če si dober katehet!

Kako se prekrizavamo? Na to (23.) vprašanje odgovarja Srednji katekizem: Pokrižamo se na dvojen način:

1. Tako, da s palcem desne roke naredimo križ na čelo, usta in prsi in pri tem izgovarjamo besede: »V imenu Očeta...« itd.;

2. tako, da se z desno roko dotaknemo čela in prsij, potem leve in desne rame ter obenem izgovarjamo besede: »V imenu Očeta...« itd.

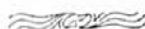
Ko človek malo prestopi meje ožje domovine, ima dostikrat priliko opazovati navade, šege in običaje osobito v cerkvenem življenju, ki so drugod drugačne nego pri nas. Naj omenjamo samo eno malenkost. Na jugu je navada, i pri Hrvatih, i pri Italijanih, da se mlado in staro prekrizava tako, kakor uči tudi naš katekizem v zgoraj navedenem vprašanju, t o č k a d r u g a. Pri nas je takozvano latinsko prekrizavanje še nekaj tujega, pa je vendar tako priporočljivo že zaradi lahkote in preprostosti. Doslej smo opažali na Kranjskem samo tuintam v Ljubljani, da so se otroci tako prekrizavali v javnosti. Če priporočamo tudi to prekrizavanje, storimo zato, ker »veliki« križ vsi vsaj pravilno delajo, dočim težko najdeš, da bi se

kdo v cerkvi ali zunaj nje lepo in pravilno prekrizal na čelu, ustih in prsih... Ko smo prisostvovali katehizaciji v Djakovem, smo bili priča, kako lepo so napravili vsi otroci veliki križ, da je bilo kar veselje. — Torej tudi pri nas oboje, kakor uči katekizem!

Krščanski pozdrav. Že lani smo zagovarjali krajši krščanski pozdrav »Hvaljen Jezus!«, kar so za nami priporočali tudi nekateri drugi nabožniki. Sedaj pa svoj nasvet ponavljamo in zopet priporočamo, odkar smo se o priliki popotovanja po Hrvatski

in Slavoniji prepričali, kako lahak in prikupljiv je krajši pozdrav, kako se ga na jugu poslužujejo ne samo otroci, ampak tudi starejše in celo odlične svetne osebe.

Piscu teh vrstic se je dogodilo, da ga je pozdravil uslužbenec-natakar v kavarni s krščanskim pozdravom: »Hvaljen Isus!« Istotako tudi neki advokat, s katerim je imel čast občeovati. Nam se ta običaj zdi nekaj ne navadnega, na jugu se je pa popolnoma udomačil radi tega, ker je pozdrav tak, kakršen mora biti, t. j. kratek.

Zgledi uporabni pri katehezi.

Resnica — na smrtni postelji. V mestu N. je živel mož, proforskega stanu, ki mu je bila žena že zdavnaj umrla. Imel je hčerko — edinko, ki je za njo skrbel z vso pazljivostjo. Toda, kakor se dostikrat zgodi, — tudi Hilda je močno zbolela, huda bolezen jo je vrgla na mrtvaško posteljo. Visoki, širokopleči mož je bral potrt in obupavajoč z obraza slovečega zdravnika, da skoraj ni rešitve. Posvet zdravniški je potrdil njegovo grozno slutnjo; 17 letni Hildi so bile ure štete. Zdravnik je skušal tolažiti potrtega moža, ki je zakril obraz in ihtel plakal. „Moj otrok, moj angel, moja sreča, saj ni mogoče, da me zapustiš!“ „Bodite mož in vzdrinite se vsaj radi hčerke,“ pravi zdravnik — ki se je tiho, brez šuma poslovil.

Profesor je bil sam. Najraje bi si bil lajšal gorje z glasnim jokom, toda premagal se je radi hčerke in zadušil je bol v notranjosti srca, ki mu je izvabljala iz oči težke solze. — Približa se trpeči hčerki, ki je čakala smrti, kakor zlomljena lilija.

„Kaj ne oče, zdaj bo treba iti?“

Nesrečnemu možu je zdvajalo srce. S silo zatre stok. „Ne, moj otrok, — kriza bo kmalu prestana, potem pa bo bolje.“ „Oče, ne govori, kar ne misliš res. Čutim, da moram umreti,

in to tudi ti veš.“ „O ne govori tako, dete!“ „Vendar, oče — je tako. Saj si mi vedno resnico govoril, ali ne?“ Mož se je stresel.

„Zdaj pa, ko se moram posloviti, prosim te, potolaži me in mi še enkrat ponovi, kar si vedno pripovedoval, da ni Boga itd., ker drugače — jaz se bojim k njemu... Oh, vedno si rekel, oče, da ni onkraj nič, da ni večnosti... oče ti si rekel...“

Nesrečnež je jel zdihovati in glasno tarnati.

Pred seboj je videl žrtev, delo svojega govorjenja in življenja. Po njegovem zgledu in govorjenju je postal lastni okrok, ki ga je on oboževal, to, kar je bil sam, neveren, brezbožen otrok. Hčerke doslej ni pustil niti k prvemu sv. obhajilu, k sv. maši ni nikdar hodila, zakramentov ni prejerala. O veri se je v hiši profesorjevi govorilo redko, a tedaj zaničljivo. „Uživaj življenje,“ v tem je bila vsa vera profesorjeva. Tako je hotel vzgojiti tudi svojo edino hčer, ki jo je moral zdaj zapustiti. Ta hči pa ga je v odločilnem trenotju prišla za besedo in ga rotila, naj pove resnico.

„Otrok moj, odpusti mi! Motil sem se, in zmotil sem tebe, oropal sem te! O, saj živi Bog nad nami, saj je večnost, saj je posmrtno življenje.“

Z nepopisljivim izrazom, napol v strahu, napol z začudenjem je pogledala umirajoča Hilda na očeta, zraven pa ji je zasvetil žarek upanja. Druga ni rekla, nego: „Oče, pokliči duhovnika!“

„— Da, zate in — zame!“

Drugo jutro je splavala čista duša proti nebu, — pri postelji mrtve Hilde pa je klečal mož, vdan v božjo voljo in zatopljen v molitev. Ko se

dvigne, poda duhovniku roko in solznih oči vzdihne: „Hvala Vam iskrena — tudi v imenu umrle hčerke. Težka, pa lepa in srečna je bila današnja noč! Da, da! Svobodomiselno je lahko živeti. Če pa potrka smrt na vrata...“ zaprlo mu je sapo.

Pater ga potolaži rekoč: „Bog odpušča,“ in kazaje na mrliča, „poto-lažite se, saj imate angela-zagovornika v nebesih.“

Vzgojni utrinki.

Na Homcu je bilo 17. julija prvo sv. obhajilo. Popoldne so se vsi prvo-obhajanci zbrali v cerkvi pred tabernakelnom, kjer so bili sprejeti v družbo treznosti kot popolni zdržniki in položili svoje podpisane »obljube« na altar. Priporočamo v posnemanje!

Kino-predstave. »Društvo slov. katehetov« je v tej zadevi meseca julija poslalo zopet novo vlogo vis. c. kr. deželnemu šolskemu svetu z vsebino:

Visoki c. kr. deželni šolski svet!

Radi kino-predstav je vis. c. k. dež. šol. svet izdal naredbo, ki dovoljuje šolski mladini ob četrtkih in sobotah popoldne predstave z oblastveno odobrenim sporedom. Odbor D. S. K. se za ta hvalevredni ukrep iskreno zahvaljuje. Pripomni in prosi pa, da bi se vidiranje sporeda izročalo takim osebam, ki imajo čut za vzgojo in moralnost, kajti predstave kakor je »Manon« (vide prilogo), niso za mladino, ker nimajo nič vzgojnega,

ne poučnega, ne razvedrilnega, ampak so naravnost kvarne, pohujšljive in razdražljive. O tem se je prepričal na lastne oči član našega društva, ki je bil navzoč pri predstavi.

Odbor D. S. K. prosi torej prijazno, da bi se sporedi za mladinske kino-predstave v bodoče res tako kontrolirale, kot je primerno in potrebno za učečo mladino.

Ali kaj tepete? Deček vpraša grede iz šole svojega novega veroučitelja odkrito in zaupljivo: »Gospod katehet, ali vi kaj tepete?«

Katehet: »Kaj čem tepsti! Saj so tisti dečki, ki so poredni, leni, nagajivi in zanikarni itak že s tem tepeni in kaznovani, ker dobe slab red v veronauku in vedenju; tepeni bodo pa tudi v življenju, ker iz porednih dečkov ne bo nič prida.«

Deček: »Pa saj se tudi ne spodobi, da bi duhovnik tepel!« (Istinite besede! Op. poroč.)

SLOVSTVO IN GLASBA.

Zlata knjiga. Urednik Fr. Terseglav je spisal lepo knjižico, ki vsebuje pravila in navodila za življenje slovenskega mladeniča. Vsa raznovrstna vprašanja so rešena z izredno lahkoto in veliko spretnostjo. Knjigo hvalijo celo naši nasprotniki ter priznavajo, da so našli v njej veliko zla-

tih resnic in globokih nauk. Knjiga je kot nalašč primerna tudi za kandidate učiteljskega stanu in za mlade učitelje, zato jo priporočamo tudi v našem listu.

Otrok. Nasveti za dosego pametne domače vzgoje ob preprostih razmerah. Po nemškem izvorniku priredil

Magister. 1910. Natisnil in založil A. Slatnar v Kamniku.

Mala, 24 strani obsegajoča brošurica ima nakopičenih toliko lepih, modrih in koristnih nauk za vzgojo, da moramo delce le toplo priporočati. Naj bi jo dobili v roke vsi slovenski starši! — Le opazka: „Ne jemljite otrok pre z g o d a j v cerkev... Jezus je bil 12 let star, ko sta ga sv. Jožef in Marija vodila (?) v jeruzalemski tempelj,“ se nam zdi nepotrebna, ker bi se iz tega lahko sklepalo, da naj starši otroke peljejo v cerkev šele z 12. letom. Jeruzalemski tempelj je bil od Nazareta oddaljen 30 ur! V Nazaretu je Jezus hodil v shodnico (molitvenico) že poprej.

En izvod stane 20 v, 10 izvodov 1 K 80 v, sto izvodov 16 K brez pošt-nine.

Druga zbirka prostih spisnih nalog učencev krškega in litijskega okraja. (Ponavljalna šola.) Uredil Janko Polak, nadučitelj v Št. Vidu pri Zatičini. Izdal in založil Lj. Stiasny, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem. Cena 1 K 60 v.

Knjiga je namenjena zlasti učitelstvu, ki ima opravka v ponavljalni šoli. Ni je rabiti kot »narekovalno knjigo«; pač pa bo pomagala spoznavati spisno učivo in presoјati uspehe učencev.

»Merstvo v vsakdanjem življenju.« Vsakemu učitelju je znano, kake težave proizvoda pouk v naši ponavljalni šoli, ker nimajo niti učenci nepotrebni učni knjigi, niti učitelji primernih navodil, ki bi jim uspešno služile pri pouku. Zadnji čas se obrača na boljše. Pred kratkim je izdalo krško pedagoško društvo knjižico »Merstvo«, ki jo je spisal priznani veščak strokovni učitelj Karel Humek. (Cena K 1:40).

To pa ni morebiti kaka suhoparna znanstvena geometrija, kakor jih rabijo po srednjih šolah, ampak vsa snov je vzeta iz najrazličnejših življenjskih slučajev, ki so iz njih posneti najvažnejši geometrijski zakoni.

V I. delu nas pisatelj vodi po vseh delih našega stanovanja, po raznih

gospodarskih poslopih, poslučuje se najrazličnejšega orodja in posodja, da vzbudi prepotrebno zanimanje in tako izlahka doseže umevanje mer, izračunavanje ploščin in telesnin. V II. delu nas povede k zemljemercu in od tod na vrt, polje, travnik, gozd itd. III. del obravnava stavbarstvo, zato pa stopi pisatelj z bralcem k zidarjem, tesarjem in drugim rokodelcem. Risbe (174 po številu) so vse izvirne, genetično razvrščene in tako jasne, da natančno in točno pojasnjujejo besedilo. Žal, da se iste ne nahajajo v besedilu, kamor spadajo, ampak so pridejane v posebnih prilogah. Pa tudi ta edini nedostatek se bo gotovo odpravil, ako se knjiga uvede kot učna knjiga. Jezik je razen nekaterih malenkosti vseskozi pravilen, krepak in točen tako, da v tesni obliki pove vse, kar je potrebno za umevanje stvari.

Knjiga v sedanji obliki je namenjena v prvi vrsti učitelstvu kot pomožna knjiga, dasi jo tudi s pridom lahko rabi vsak učenec v ponavljalni šoli. Posebno pripravna je tudi kot darilo pridnejšim učencem.

Z veliko pridnostjo in popolnim strokovnim znanjem sestavljeno delce je vredno vsega priporočila. —m—

Staršem in vzgojiteljem. Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu. Spisal O. J. Lintello. Slovenski prevod so oskrbeli gg. bogoslovci v Ljubljani. Dobi se v Katoliški Bukvarni. Cena 25 v.

O pogostnem obhajilu šolskih otrok smo v našem listu letos že obširneje pisali. Ker pa šola brez staršev v tem oziru ne more veliko opraviti, zato bo brez dvoma omenjena knjižica marsikoga izmed skrbnih roditeljev prepričala, da je pogostno sv. obhajilo mladini v današnjih dneh skoroda edina rešitev. Delo katehetov, pridigarjev in spovednikov bo ostalo brez vidnih in trajnih uspehov, če starši ne bodo pripomogli, da bi se mladina vnela za večkratno sv. obhajilo. Z ozirom nato je ta knjižica velike važnosti; naša dolžnost pa je, da jo širimo med družine.

Narodne pesmi za mladino. Zbral nadučitelj Janko Žirovnik. I. Stopnja. Cena 20 vin. V Ljubljani 1910. Želeli bi v 20 popevk obsegajoči knjižici nekoliko več pesmic bogoljubne vsebine. Po naredbi in po predpisu c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko bi pa morala izostati popevka, kakor je n. pr. št. 19. »Bog je ustvaril zemljico...« Dosti je bil po šolah že proslavljen demon alkohol!

Slomškovi spisi o sv. Cirilu in Metodu so izšli v posebni knjižici, ki jo je založila »Kat. Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K. S to knjižico je rešen del najlepših Slomškovih spisov pozabljenosti.

Mašna knjiga (missale) patra Anzelma Schott. V založbi Herderjevi (Verlag von Herder in Freiburg und Wien), je izšla knjiga, ki se nam zdi vredno nanjo opozoriti. Po pravilu »variatio delectat« vemo, da se marsikdo, ki se rad s pridom udeležuje sv. maše, ki bi se rad združil docela v molitvah z mašnikom, nekako navešča vsakdanjega molitvenika; želi si popolnejše mašne knjige, kakršna je na primer zgoraj omenjena. Kaj vsebuje ta znameniti molitvenik, je izraženo v celotnem naslovu: Das Meßbuch der hl. Kirche (Missale Romanum) lateinisch und deutsch mit liturgischen Erklärungen für die Laien, bearbeitet von Anselm Schott aus der

Beuroner Benediktiner-Kongr., 13., vermehrte und verbesserte Auflage.

Knjiga je popoln »missale«, kakor ga rabi mašnik z isto razdelitvijo, seveda v obliki priročnega molitvenika ter ni prevelika, dasi obsega okrog 1000 strani. Ima pa še dodatek molitev, kakršne nahajamo v običajnih knjižicah. Cena ni prevelika. V lepi vezavi stane 3 K 96 v. Dobi se pa tudi 14. izdaja na prav finem, tankem papirju, ki je prirejena posebej za moške ter stane 5 K 28 v.

Po tem missalu je prirejen manjši molitvenik (nekak izvleček) z naslovom »Oremus« v dveh izdajah s ceno 2 K 64 v, oziroma 3 K 60 v. Od leta 1904, se je razpečalo že tega molitvenika čez 20.000 izvodov.

Obe knjižici, zlasti pa »missale«, priporočamo gg. bogoslovcem, učiteljstvu, posebej še gospodičnam učiteljicam, ki so morda članice III. reda sv. Frančiška. Missale ima namreč tudi posebne maše svetnikov treh redov sv. Frančiška in zaznamek odpustkov za ude. — Prodalo se je »missala« že 120.000 izvodov.

Katalog des k. k. Schulbücherverlages Wien pro 1910. I. Teil. Verlagsartikel des k. k. Schulbücher-Verlages mit Ausnahme der Drucksorten. Ausgegeben im Juli 1910. — Knjiga je na razpolago pri uredništvu.

RAZNOTEROSTI.

Za okr. šolskega nadzornika namesto obolelega g. Turka je imenovan mestni učitelj ljubljanski g. Karel Simon. Vrlemu članu »Slomškove zveze«, zglednemu in marljivemu učitelju, ter članu c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani iskreno častitamo!

Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v jesenskem terminu se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 4. novembra ob 8. uri na

učiteljišču v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za pripust k usposobljenostni preizkušnji je po predpisanim službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo 27. oktobra v rokah izpraševalne komisije.

Naslov ravnatelja je podeljen razen že zadnjič imenovanim gg. šolskim voditeljem, oz. voditeljicam, tudi c. k. okr. šol. nadzorniku g. Fr. Gabršeku.

Bomo videli, če bo res. Z našo slavnostno številko niso bili nič kaj zadovoljni možakarji, ki se naslanjajo

ob čenčarijah »Učiteljskega Tovariša. Najstrupenejšemu izmed naših »prijateljev« je naš list zadnjič v spomin poklical nekaj produktov njegovega slepega sovraštva do organizacije krščanskega učiteljstva, zato se je zarepenčil ter je sprejel v Tovarišev predal tele »globokozamišljene« besede: »Naše mnenje je, da ta list (Slovenski Učitelj) ni vreden, da se ga uvažuje in nanj reagira.« — No, zdaj nas bo pa konec! Gromovnik je govoril, mi pa se tresemo, ker nas in našega lista ne bodo več vpoštevali. Gorje nam! — Zdi se pa, da gospodje, ki edino še z zabavljanjem in rentičenjem polnijo svoj list, komaj čakajo, da jim vržemo kako koščico, ki jo potem oglodajo in po svojem okusu ogrizejo. Zelo dvomimo, če bodo prebendarji Učiteljske tiskarne vsaj toliko in tako prezirali naš list, kot smo mi doslej »Učiteljskega Tovariša«. Upamo, da bodo mož beseda!

Kdo nam hodi v škodo? Na vilinem shodu v Črnomlju je dež. odborNIK Jarc izustil za učiteljstvo nič kaj prikupljive besede: »Protest, ki ga je poslala liberalna učiteljska Zveza na ministrstvo zoper razširjenje ljudskih pravic v novi postavi o šolskem nadzorstvu, bo imel na regulacijo učiteljskih plač jako slab vpliv« . . .

Ali ste čuli oboževalci Gangl-Jelenčevih modrosti, kaj je govoril mož, ki ima visoko dostojanstvo v upravi naše dežele? Ali bodo kozolci, ki ste jih preobračali v Novem mestu, pospešili regulacijo naših plač? Zdaj vemo, kdo so tisti, ki nam utegnejo odjesti kruh od ust. Tovariševci! Ali si spričo svojih megalomanijskih, otroških in kljubovalnih nastopov še upate kdaj stopiti s prošnjami pred tisti zbor, ki ima regulacijo naših plač v rokah? Ne bodite no smešni in ne igrajte se z ognjem, da se ne bo opeknel ves učiteljski stan. Brkljarije uganjati, neslanosti stresati zna vsako otroče. Da bi moralo celokupno kranjsko učiteljstvo trpeti radi oslarij nekaterih prevzetnih, slučajno dobro situiranih liberalnih nadutežev, ki za seboj vlečejo še kopico zaslep-

ljenih revežev učiteljskega poklica, to bi bilo pa že preveč!

Zato pa kličemo vsem treznim in za pametno besedo dostopnim kolegom in kolegijam: Proč od teh ljudi, ki so nam le v škodo!

Uravnava učiteljskih plač na Hrvaškem. Torej tudi našim bratom sosedom se obetajo boljši časi. Enketa, sklicana radi tega vprašanja je na predlog poslanca Rojca sklenila, da se učiteljem zviša temeljna plača. Sedaj bo izdelala hrvaška vlada načrt, ki bo na jesen predložen saboru. Povišanje plač bo stopilo v veljavo, kakor je pričakovati, s 1. januarjem 1911. Sedaj je pa menda res naša dežela zadnja, ki še ni uredila učiteljskih plač. Povsod vidimo, da se poslanci ozirajo na silo in potrebo, vprašanje kje dobiti, stopi drugod v ozadje. Pri nas pa . . . Kdaj bo že vendar enkrat čakanja konec!

Znak za ogenj. Vsled znane nesreče v Ameriki so šolske oblasti tudi po štajerskih šolah ukazale „alarm“. Na dano znamenje morajo vsi otroci zapustiti šolsko poslopje. Dirjajo navadno skozi glavna vrata pod milo nebo. Meni ta način rešitve ne ugaja popolnoma. Vzemimo le slučaj, da je ogenj v veži, na hodniku, v pritličju. Otroci bodo drvili naravnost vanj. — Pri vsaki katastrofi je potrebno najbolj, da si človek ohrani mirno kri. Tudi učitelj naj navadi otroke, da pri mogoči nezgodi ostanejo mirni, dokler on ne pregleda situacije in ne odredi načina rešitve. Saj bo često primerneje, oteti male skozi okno, nakar se pa nihče ne bo spomnil, če so vajeni leteti le skozi vrata. J. L.

Proti zakonu učiteljic. Na glavni 25. skupščini katol. učiteljic iz Nemčije je bila sprejeta tudi sledeča resolucija: Skupščina priporoča, naj ostane v veljavi še nadalje določba, da naj šolska učiteljica ne stopi v zakon. Spozna tudi za potrebno, da ostane ministerialni odlok, ki dovoljuje poučevanje zakonskim učiteljicam, omejen samo za slučaje, navedene v odloku. Skupščina je trdnega prepričanja,

da se redovito samo neomožena in samska učiteljica more v resnici žrtvovati za svoj poklic in doseči prave uspehe.

Tudi amerikanski sistem. Na filipinskih otokih, ki so se jih l. 1898. od Špancev priborile združene države severoameriške, imajo kaj čudne šole. Izključeno je iz njih vsako versko poučevanje, uči se pa večidel le angleški jezik. Vsaka občina ima le eno šolo, eno hišo za fante in dekleta, ki pa niso stari samo 8 do 12, ampak celo po 20 in 30 let. Število starejših je ponavadi večje nego mladostnih. Vsi so v eni učilnici ne glede na starost in spol. Kaj to pomeni — ve vsak pedagog.

Nov tip šole. Posebni zavodi za duševno zaostale otroke so že skoraj povsod v navadi. V Berlinu pa hočejo poizkusiti tudi s posebnimi razredi za izredno nadarjene mladeniče, da jim bo moč dovršiti srednje šole v krajšem, nego v normalnem času. V jeseni otvorijo prvo tako šolo; vodstvo je poverjeno prof. dr. Jos. Petzholdtu.

Tečaj za vzgojeslovje v zavodih. V dneh od 17. do 20. avgusta 1910 je bil v mestu Donauwörth na Bavarskem tečaj, ki so se pri njem razpravljala vprašanja (teoretična in praktična) o vzgoji po zavodih. Vprašanja, ki so prišla v razgovor, so zelo raznovrstna ter bodo dala navodila za vse panoge vzgojnega dela po vsakojakih vzgojnih zavodih.

1. Razmerje med družino in zavodom.

2. Pomen in naloge vzgojeslovja v zavodih z ozirom na časovne potrebe.

3. Verska vzgoja. Pomen verstva za vzgojo značaja. Metode prave verske vzgoje. Posebni poizkusi v zavodih. (Prejemanje sv. zakramentov; ko-

likokrat? Skupno? Izbira spovednikov. Sv. maša vsakdanja? Prislilna? Druge verske vaje.)

4. Disciplina. Najvažnejše nra-
stvene čednosti gojencev. (Pokorščina,
točnost, red, snažnost.) Kaznilna peda-
gogika. (Kakšne kazni? Kdaj? Kdaj
odsloviti?) Nadzorstvo. (V koliko? Po-
zornost na pisma, na predala.) Ob-
čevanje z domom.

5. Vzgoja za samostojnost. (Raba
denarja. Branje. Časopisi. Alkohol.
Zabave.)

6. Vzgoja čistosti. Zavodi „gnez-
dišča“ skrivnih grehov? Preventivni
pomočki. Prijateljstva. Ljubkovanja.
Nevarnosti v spalnicah.

7. Higijena. Snažnost, kopelnice,
izprehodi, igre, šport itd.

8. Posebna rasprava za dekliške
zavode.

9. Ideal pedagoga, ki deluje v za-
vodu.

Šolsko delo in starost. V letih
1898—1908 je stopilo na Saškem 923
učiteljskih moči v stalni pokoj. Uči-
telji so dosegli povprečno starost 59 let,
učiteljice pa 53¹/₂. Povprečna starost
v službi zamrlih učiteljev znaša 45¹/₃,
učiteljic pa 41²/₃ leta. Ta statistični
podatek izpričuje jasno, kar potrjujejo
tudi razne zavarovalnice, da je napor
v šoli velik in da moči učitelju oziroma
učiteljici hitro pešajo zlasti v krajih,
kjer so razredi prenapolnjeni.

Šolstvo na Badenskem je dobilo
po novem zakonskem načrtu mnogo
bolj ali manj praktičnih in koristnih
izprememb. Izpremeni se nadzorstvo,
uredi se šolsko zdravstvo itd.; učitelj-
stvu pa je prinesla novela veselo no-
vico, da se mu uredi in izboljša plača
in sicer tako, da bo imela vsaka uči-
teljska moč približno okrog 42 leta
(starosti) 3200 mark letne plače.

„Slovenski Učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. Roko
pisi učiteljske stroke naj se pošiljajo c. kr. učitelju Jož. Novaku,
Ildrija; katehetske in vzgojne stvari pa katehetu A. Čadežu, Semeniška ulica št. 2 v Ljub-
ljani. Naročnino in reklamacije sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: J. Novak in A. Čadež. Tiska Kat. Tiskarna. Obl. odgovoren: Iv. Rakovec.

Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju ljubljanske okolice se razpisujeta naslednji nadučiteljski službi z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje: 1. nadučiteljska služba na šestrazredni ljudski šoli s štirimi vzporednicami na Viču; 2. nadučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Št. Juriju.

Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh nadučiteljskih služb je za vsako posebej predpisanim službenim potom vlagati do 1. novembra 1910 pri c. kr. okr. šol. svetu v Ljubljani.

V novomeškem šolskem okraju se razpisujeta v začasno nameščenje naslednji učiteljski službi: 1. učno mesto na petrazredni dekliški ljudski šoli v Novem mestu; 2. učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Stopičah pri Novem mestu.

Zadostno opremljene prošnje naj se predpisanim službenim potom vlagajo do 1. novembra 1910 pri c. kr. okr. šol. svetu v Novem mestu.

Na enorazr. ljudski šoli v Št. Vidu pri Brdu se razpisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom vlagati do 1. novembra 1910. V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo. C. kr. okr. šol. svet Kamnik, dne 26. septembra 1910.

Na dvorazrednici v Kranjski gori se bo stalno namestila služba učitelja s postavnimi prejemki in prostim stanovanjem. Prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri c. kr. okr. šol. svetu v Radovljici do 31. oktobra 1910.

V črnomaljskem okraju se razpisuje v stalno nameščenje nadučiteljska služba na dvorazrednici v Štrekljencu. Prav opremljene prošnje naj se podpisanim službenim potom vlagajo do 5. novembra pri c. kr. okr. šol. svetu v Črnomlju.

Na dvorazredni ljudski šoli v Kranjski gori se bo stalno namestila služba nadučitelja s postavnimi prejemki in naturalnim stanovanjem. Prošnje do 31. oktobra 1910.

Gg. sotrudnikom:

Poslani sestavki in članki pridejo polagoma na vrsto.

Uredništvo.

